

কৃষক বাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ ই-সংস্কৰণ মুকলি কৰা হৈছে। গতিকে কৃষক বাইজলৈ আমাৰ বেব চাইট www.aau.ac.in লগ অন কৰি 'ঘৰে-পথাৰে' ই-সংস্কৰণৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব।

মুখ্য সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'
সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
☐ ভাৰ্মিকম্পোষ্ট প্ৰস্তুত প্ৰণালী	২
☐ জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ কৃষিকৰ্মত..	২
☐ ব্যৱসায়িক ভিত্তিত ব্ৰইলাৰ	২
☐ আমাৰ একাষাৰ	৩
☐ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
☐ উদ্যান শস্য	৩

৪৫ তম বছৰ

৩য় সংখ্যা

১ ফেব্ৰুৱাৰী - ২০২৪

১৬-৩০ মাঘ, ১৯৪৫ শক

মূল্য - ১.০০ টকা

GHARE - PATHARE

PMG - 19 of 2005 - 06

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত বৃহৎ কৃষি মেলা সম্পন্ন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উদ্যোগত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যোৰহাটস্থ মূল চৌহদৰ আই. চি. আৰ. ফাৰ্মত যোৱা ২০ জানুৱাৰী তাৰিখে এখন বৃহৎ কৃষি মেলা অনুষ্ঠিত হৈ যায়। ৰাজ্যৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ সহস্ৰাধিক কৃষকে অংশগ্ৰহণ কৰা এই মেলাত কৃষি কাৰিকৰী প্ৰদৰ্শন, উদ্যান শস্যৰ প্ৰদৰ্শনী আৰু প্ৰতিযোগিতাৰ উপৰিও কৃষি যন্ত্ৰপাতি আৰু কাৰিকৰী কৌশলৰো প্ৰদৰ্শন কৰাৰ লগতে নিৰ্বাচিত কৃষক উৎপাদক কোম্পানী আৰু কৃষক উৎপাদক সন্থাৰ প্ৰতিনিধিৰ লগতে বিদ্যালয়-মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষাৰ্থীয়েও অংশগ্ৰহণ কৰে। উদ্যান শস্যৰ প্ৰদৰ্শনী আৰু প্ৰতিযোগিতাত ব্যক্তিগত অংশগ্ৰহণকাৰীৰ লগতে চৰকাৰী তথা ব্যক্তিগত প্ৰতিষ্ঠান আৰু নাৰ্চাৰীয়েও অংশগ্ৰহণ কৰে। মেলাত ফুল, ফল, শাক-পাচলি, বিভিন্ন শস্যৰ গুটি, ফুলৰ ফুলদানি আদি বিভিন্ন কৃষিজাত সামগ্ৰী প্ৰদৰ্শিত হয়। এই বৃহৎ কৃষি মেলাখন উদ্বোধন কৰি বিশিষ্ট সাংবাদিক তথা

দৈনিক জনমভূমিৰ সম্পাদক সঞ্জীৱ কুমাৰ ফুকনে ৰাজ্যত এক সঠিক

থকাৰ প্ৰসংগ উত্থাপন কৰি আমাৰ নিজৰ পথাৰ আমিয়েই ৰক্ষা কৰিব লাগিব বুলি

চেতিয়াই আদৰ্শ ভাষণ প্ৰদান কৰা অনুষ্ঠানটোত উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন

সকলোকে আহান জনায়। বিশেষকৈ দূতৰপীয়া শস্যক্ৰমৰ খেতিৰ জৰিয়তে সামগ্ৰিক সমৃদ্ধি সাধনৰ লগতে ধানখেতিৰ পিছতে তৈলবীজ আৰু মাহজাতীয় শস্যৰ খেতি কৰিবলৈ আহান জনায়। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ভূমি বিজ্ঞান বিভাগৰ জ্যেষ্ঠ অধ্যাপক ড° বিপুল ডেকাই আঁত ধৰা অনুষ্ঠানটোত কেন্দ্ৰীয় সৰিয়হ গৱেষণা কেন্দ্ৰ, ভৰতপুৰ, ৰাজস্থানৰ সঞ্চালক ড° পি. কে. ৰায়ে সম্মানীয় অতিথি হিচাপে উপস্থিত থাকি অসমত তৈলবীজ আৰু তৈলশস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে সৰিয়হৰ প্ৰদৰ্শনমূলক খেতিৰ জৰিয়তে প্ৰচেষ্টা অব্যাহত ৰখা বুলি উল্লেখ কৰে। অনুষ্ঠানটোত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° মনোৰঞ্জন নেওগে শলাগ জ্ঞাপন কৰে। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ১৭ টা বিভাগে অংশগ্ৰহণ কৰা এই মেলাৰ লগত সংগতি ৰাখি বিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয় পৰ্যায়ত এখন কৃষি কুইজ প্ৰতিযোগিতাও অনুষ্ঠিত কৰা হয়।

কৃষি মেলা উদ্বোধন কৰা অৱস্থাত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকা, বিশিষ্ট সাংবাদিক তথা দৈনিক জনমভূমিৰ সম্পাদক সঞ্জীৱ কুমাৰ ফুকন, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° সঞ্জয় কুমাৰ চেতিয়া প্ৰমুখ্যে বিশিষ্ট ব্যক্তিসকল

কৃষিনীতিৰ পোষকতা কৰে। উজনি

উল্লেখ কৰে। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ

ডেকাই ভাষণ প্ৰদান কৰি কৃষি উদ্যোগীকৰণৰ দিশত আগবাঢ়িবলৈ

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়ৰ উদ্যোগত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰে বড়ো কছাৰী স্বায়ত্বশাসিত পৰিষদৰ বুজাবুজি চুক্তিত স্বাক্ষৰ

কৃষি আৰু আনুসংগিক ক্ষেত্ৰত বিশেষ উন্নয়নৰ বাবে বড়ো কছাৰী স্বায়ত্বশাসিত কল্যাণ পৰিষদে যোৱা ২৫ জানুৱাৰী তাৰিখে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সৈতে এখন বুজাবুজি চুক্তিত স্বাক্ষৰ কৰে। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়ৰ সভাপতি আয়োজিত বিশেষ অনুষ্ঠানত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° মনোৰঞ্জন নেওগ আৰু বড়ো কছাৰী স্বায়ত্বশাসিত কল্যাণ পৰিষদৰ মুখ্য কাৰ্যবাহী প্ৰদীপ স্বৰ্গীয়াৰীয়ে এই বুজাবুজি চুক্তিত স্বাক্ষৰ কৰে। অনুষ্ঠানত উপস্থিত থাকি অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাই ভাষণ প্ৰদান কৰি কয় যে জনগোষ্ঠীয় মানুহৰ উন্নতিৰ বাবে বড়ো জনগোষ্ঠী এলেকাত

স্বায়ত্বশাসিত পৰিষদৰ জৰিয়তে উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত লোৱা কাৰ্যসূচীত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে প্ৰযুক্তিৰ আৰু প্ৰশিক্ষণৰ জৰিয়তে সহায় কৰিব বুলি প্ৰকাশ কৰে। বিশেষকৈ ব্যৱসায়িক খেতিৰ বাবে বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰ জ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিৰ সহায়েৰে উন্নতি কৰি ব্যৱসায়িক চিন্তাৰে আনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হৈ নাথাকি স্বনিৰ্ভৰশীল হ'বলৈ আহান জনায়। সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° মনোৰঞ্জন নেওগে আদৰ্শ ভাষণ প্ৰদান কৰি সাঁচা অৰ্থত আৰ্চনিসমূহ ৰূপায়ণৰ বাবে কৃষি প্ৰযুক্তি প্ৰদৰ্শন কৰি পথাৰলৈ গৈ কৃষকৰ মাজত সামগ্ৰিক উন্নয়নৰ বাবে কাম কৰিব লাগিব বুলি উল্লেখ কৰে। সম্প্ৰসাৰণ বিশেষজ্ঞ ড° ৰূপজ্যোতি বড়াই আঁত ধৰা অনুষ্ঠানটোত

পৰিষদৰ মুখ্য কাৰ্যবাহী প্ৰদীপ স্বৰ্গীয়াৰীয়ে বি. টি. আৰ. চুক্তি অনুসৰি অসমৰ ২২ খন জিলাত সিঁচৰিত হৈ থকা কৃষিজীৱি বড়োসকলৰ বাবে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সহযোগত বিভিন্ন কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰা হৈছে বুলি উল্লেখ কৰে। এই অনুষ্ঠানত বড়ো কছাৰী স্বায়ত্বশাসিত পৰিষদৰ চেয়াৰমেন অনিল বসুমতাৰী, উপ-মুখ্য কাৰ্যবাহী ৰমিঅ নাৰ্জাৰী, কাৰ্যবাহী সদস্য বিমল বসুমতাৰী, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পঞ্জীয়ক তপন গোহাঁই, কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° সঞ্জয় কুমাৰ চেতিয়া, ভাৰপ্ৰাপ্ত ছাত্ৰ কল্যাণ সঞ্চালক ড° দিলীপ পাটগিৰি, ভাৰপ্ৰাপ্ত চিফ লাইব্ৰেৰীয়ান ড° উময় কৈঁৱৰৰ লগতে বহুকেইজন গৱেষক-বিজ্ঞানী আৰু জ্যেষ্ঠ অধ্যাপকে অংশগ্ৰহণ কৰে।

ৰাষ্ট্ৰীয় পুষ্প বিজ্ঞান কৰ্মশালা সম্পন্ন

যোৱা ২৩-২৫ জানুৱাৰী তাৰিখলৈ অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত গুৱাহাটীৰ কাঁহিকুছিত উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰত তিনিদিনীয়া কাৰ্যসূচীৰে ৰাষ্ট্ৰীয় পুষ্প বিজ্ঞান কৰ্মশালা অনুষ্ঠিত হৈ যায়। ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ অধীনৰ মহাৰাষ্ট্ৰৰ পুনেৰ সৰ্বভাৰতীয় সমন্বিত পুষ্প গৱেষণা প্ৰকল্পৰ উদ্যোগত আয়োজিত এই কৰ্মশালাত দেশৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত থকা ২৩ টা পুষ্প গৱেষণা প্ৰকল্পৰ মুঠ ৮০ জন কৃষি বিজ্ঞানীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰে। মূলতঃ এই কৰ্মশালাৰ জৰিয়তে দেশৰ পুষ্প বিজ্ঞান গৱেষণাক প্ৰয়োজনভিত্তিক আৰু শৃংখলাবদ্ধ কৰি ফুল খেতিকা দেশৰ কৃষকসকলে যাতে বাণিজ্যিকভাৱে গ্ৰহণ কৰাৰ লগতে আৰ্থিক অৱস্থা টনকিয়াল কৰিব পাৰে, তাৰ ৰণনীতি প্ৰস্তুত কৰাৰ লক্ষ্য নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা হৈছে। উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ প্ৰেক্ষাগৃহত অনুষ্ঠিত কৰ্মশালাখন এগৰা বস্তি প্ৰজ্বলনৰে

শুভাৰম্ভ কৰে পুনেৰ পুষ্প গৱেষণা প্ৰকল্পৰ সঞ্চালক ড° কে. ডি প্ৰসাদে। অনুষ্ঠানত মুখ্য অতিথি হিচাপে অংশগ্ৰহণ কৰি অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাই ভাষণ প্ৰদান কৰি কয় যে এনে ধৰণৰ কৰ্মশালা অনুষ্ঠিত কৰি ফুল খেতিৰ লগত জড়িত কৃষকসকলক উপকৃত কৰা বাবে আয়োজকসকলক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰি কয় - আমি কৃষক আৰু কৃষি ক্ষেত্ৰৰ উন্নয়নৰ বাবে নতুন নতুন প্ৰযুক্তি উদ্ভাৱন কৰো। কিন্তু পৰবৰ্তী সময়ত এই প্ৰযুক্তিৰ দ্বাৰা লাভবান হয় ব্যক্তিগত খণ্ডৰ উদ্যোগ বা বহুৰাষ্ট্ৰীয় কোম্পানীসমূহ। গতিকে এই প্ৰযুক্তিৰ পোনপটীয়া উপকাৰ যাতে কৃষকসকলে পাব পাৰে, তাক নিশ্চিত কৰিব লাগিব। অনুষ্ঠানত বিশিষ্ট অতিথি হিচাপে উপস্থিত থাকে ৰাষ্ট্ৰীয় অৰ্কিড গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ সঞ্চালক ড° শংকৰ প্ৰসাদ দাস আৰু নতুন দিল্লীৰ ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ সহকাৰী সঞ্চালক প্ৰধান ড° সুধাকৰ পাণ্ডেই।

ভাৰ্মিকম্পোষ্ট প্ৰস্তুত প্ৰণালী আৰু শস্য ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ প্ৰয়োগ

শস্যৰ প্ৰকৃত পৰিপূষ্টি আৰু উৎপাদনৰ বাবে শস্যক্ষেত্ৰৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি কৰাটো অতি প্ৰয়োজন। আমাৰ দেশত অতি পুৰণি কালৰে পৰা শস্যক্ষেত্ৰত জৈৱিক সাৰ বা পচন সাৰৰ ব্যৱহাৰ হৈ আহিছে। সেউজ বিপ্লৱৰ আৰম্ভণিৰে পৰা শস্য উৎপাদনত ৰাসায়নিক সাৰৰ ব্যৱহাৰ ক্ৰমাগতভাৱে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিলে। বিগত দশক কেইটাত আমাৰ দেশে শস্য উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত উল্লেখনীয় অগ্ৰগতি লাভ কৰিলেও জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি আমাৰ অধিক শস্য উৎপাদনৰ প্ৰচেষ্টা অহৰহ চলাই যাব লাগিব। সমীক্ষাৰ পৰা জনা যায় যে ২০০০ চনত আমাৰ দেশত খাদ্যশস্যৰ উৎপাদন ২৪০ নিযুট টনলৈ বৃদ্ধি কৰিব লাগিব। গৱেষণাৰ পৰা দেখা যায় যে অকল ৰাসায়নিক সাৰ প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা শস্যক্ষেত্ৰৰ উৰ্বৰতা ৰক্ষা কৰাটো সম্ভৱ নহয়। ৰাসায়নিক সাৰৰ লগতে পাৰ্যমানে

জৈৱিক সাৰ প্ৰয়োগ কৰাটো নিতান্তই প্ৰয়োজন। বৰ্তমান কেঁচুৰ সহায়ত বিভিন্ন জৈৱিক আৱৰ্জনাৰ দ্ৰৱ পচন ঘটাই উৎকৃষ্টমানৰ পচন সাৰ তৈয়াৰ কৰাটো বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশত জনপ্ৰিয় হৈ উঠিছে। আমাৰ দেশৰ বিভিন্ন ৰাজ্যতো এনে সাৰ উৎপাদন আৰু শস্যক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগৰ ওপৰত যথেষ্ট গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। অতি পুৰণিকালৰে পৰা কেঁচু কৃষকৰ বন্ধু হিচাবে পৰিচিত হৈ আহিছে। কিয়নো কেঁচুৱে আমাৰ অজ্ঞাতে পৰোক্ষ বা প্ৰত্যক্ষভাৱে মাটিৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি তথা শস্য উৎপাদনত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লৈ আহিছে। মাটিত বা মাটিৰ উপৰিভাগত থকা বিভিন্ন জৈৱিক আৱৰ্জনা, গোবৰ-জাৰৰ আদিৰ পচন ঘটাই কেঁচুৱে মাটিৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি কৰে। তদুপৰি কেঁচুৱে মাটিত সঘনাই চলাচল কৰি প্ৰাকৃতিকভাৱে মাটি চহোৱা কাৰ্য সমাধা কৰি থাকে। ফলস্বৰূপে মাটিৰ

পানী ধৰি ৰাখিব পৰা গুণাগুণ, বতাহ চলাচলৰ সুবিধা আদিৰ উন্নতি হয়।

কেঁচুৰ বহুতো প্ৰজাতি আছে। জনা যায় যে দক্ষিণ-পূব এছিয়াত কেঁচুৰ প্ৰায় ১৮০০ বিধ প্ৰজাতি আছে। আমাৰ দেশতো প্ৰায় ২৯৩ বিধ কেঁচুৰ প্ৰজাতি আছে। অৱশ্যে সকলোবিধ প্ৰজাতিয়ে ভাৰ্মিকম্পোষ্ট তৈয়াৰ কৰিবৰ বাবে উপযুক্ত নহয়। ভাৰ্মিকম্পোষ্ট প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে উপযোগী কেঁচুৰ কেইবিধমান প্ৰজাতি হ'ল- আই চেনীয়া, ফিটাদা, এমাই নথেছ ডিফিৰিনজেনচ, ইউড্ৰিলাছ ইউজিনি, পেৰিঅ'নিক্স এক্সাভেটাচ ইত্যাদি। এনেবোৰ কেঁচুৰ প্ৰজাতি অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাটৰ শস্য বিজ্ঞান বিভাগতো পোৱা যায়। যিকোনো ধৰণৰ জৈৱিক আৱৰ্জনা যেনে - শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ, শাক-পাচলিৰ পেলনীয়া অংশ, গছৰ তলসৰা পাত, গোবৰ, চহৰ বা গাঁও অঞ্চলত সৃষ্টি হোৱা জৈৱিক আৱৰ্জনা, বিভিন্ন অপতৃণ যেনে - বাম কলমৌ, মেটেকা, জাপানী লতা, জাৰ্মানী বন, মেদেলুৱা, কৃষি উদ্যোগৰ পেলনীয়া অংশ

আদি ভাৰ্মিকম্পোষ্ট তৈয়াৰ কৰিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। এনেবোৰ জৈৱিক আৱৰ্জনা সংগ্ৰহ কৰি ৭-১০ দিনমান মুকলিত দ'ম কৰি থব লাগে। মনকৰিবলগীয়া যে ভাৰ্মিকম্পোষ্ট তৈয়াৰ কৰিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিবলগীয়া অপতৃণসমূহ ফুল ফুলাৰ বা বীজ ধাৰণ কৰাৰ আগেয়েই সংগ্ৰহ কৰিব লাগে। বীজ ধাৰণ কৰা অপতৃণ কেতিয়াও এনে সাৰ তৈয়াৰ কৰিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব নালাগে। জৈৱিক আৱৰ্জনা সমূহ প্ৰয়োজন অনুযায়ী সৰু সৰুকৈ কাটি ল'ব লাগে। প্লাষ্টিকৰ টাব, চৰিয়া, কাঠৰ বাকচ বা মাটিত গাঁত কৰিও এই সাৰ তৈয়াৰ কৰিব পাৰিলেও পকীৰ টেংকট কৰাই উত্তম। এনে পকী টেংকৰ দৈৰ্ঘ্য প্ৰয়োজন অনুযায়ী বঢ়াই বা কমাই ল'ব পাৰি। অৱশ্যে পকী টেংকৰ প্ৰস্থ প্ৰায় ৩ ফুট আৰু উচ্চতা ২-২.৫ ফুট হোৱাটো বাঞ্ছনীয়। সাধাৰণতে ওখ, সেমেকা, ছাঁ পৰা ঠাই ভাৰ্মিকম্পোষ্ট তৈয়াৰ কৰাৰ বাবে উপযোগী। পকী টেংকৰ মজিয়াইদি যাতে পানীভাগ নিগৰি যাব নোৱাৰে, তাৰ বাবে

টেংকৰ মজিয়াখন চিমেন্টেৰে প্লাষ্টাৰ কৰি ল'ব লাগে। পকী টেংকৰ একেবাৰে তলত ১-২ ইঞ্চিমান মাটি বা বালিৰ এটা তৰপ দিব লাগে। এনে তৰপৰ ওপৰত ৮-১০ ইঞ্চিমান আধা পচা গোবৰ বা শুকান গছপাতৰ এটা তৰপ দিব লাগে। এই তৰপৰ ওপৰত জৈৱিক আৱৰ্জনা আৰু গোবৰ তৰপে তৰপে ভৰাই যাব লাগে। সাধাৰণতে জৈৱিক আৱৰ্জনা আৰু গোবৰ ৬০:৪০ অনুপাতত দিব লাগে। অৰ্থাৎ ওজন ভিত্তিত ৬০ ভাগ আৱৰ্জনাৰ লগত ৪০ ভাগ গোবৰ দিব লাগে। পকীৰ টেংকটোত জৈৱিক আৱৰ্জনা আৰু গোবৰৰ মিশ্ৰণটো ভৰাই লোৱাৰ পিছত উপযুক্ত প্ৰজাতিৰ কেঁচু বা কেঁচুৰ ক'কন এৰি দিব লাগে। এক টন জৈৱিক আৱৰ্জনা প্ৰায় দুই আঢ়ৈ মাহৰ ভিতৰত পচাই ভাৰ্মিকম্পোষ্ট প্ৰস্তুত কৰিবলৈ প্ৰায় ২ কিঃগ্ৰাঃ কেঁচুৰ প্ৰয়োজন হয়। জৈৱিক আৱৰ্জনাৰ মিশ্ৰণটো যাতে সেমেকা অৱস্থাত থাকে তাৰ বাবে মাজে মাজে পানী ছটিয়াব লাগে। কেঁচু এৰাৰ পিছত জৈৱিক আৱৰ্জনাৰ মিশ্ৰণটো

(৩ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ কৃষি কৰ্মত প্ৰভাৱ আৰু কিছু কথা

সুন্দৰ প্ৰকৃতি আৰু সুন্দৰ পৃথিৱী মানৱ জাতিৰ বাবে বৰদান। কিন্তু আমি সকলোৱে মিলি প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে আমাৰ এই সুন্দৰ পৃথিৱীখন ক্ৰমশঃ উষ্ণ কৰি পেলাইছো। কল-কাৰখানা, যান-বাহন তথা আমাৰ দৈনন্দিন জীৱনত উৎপন্ন হোৱা অজস্ৰ ধোঁৱা আৰু ধান খেতিৰ পৰা সৃষ্টি হোৱা মিথেন গেছ ইত্যাদিয়ে আমাৰ পৃথিৱীক এক প্ৰকাৰৰ ঘন ক'লা কাৰ্বন চাদৰেৰে ঢাকি দিছে। বিজ্ঞানৰ উন্নতিৰ লগে লগে তাৰ কিছু প্ৰভাৱ আমাৰ পৃথিৱীৰ ওপৰতো পৰিছে।

এই ঘন ক'লা কাৰ্বন চাদৰৰ বাবে পৃথিৱীৰ পৰা বিকিৰণ হোৱা সূৰ্য্যৰ তাপ পৰ্যাপ্ত পৰিমাণে বাহিৰ নোহোৱাৰ বাবে পৃথিৱীৰ তাপমাত্ৰা বৃদ্ধি পাইছে। এই গতিত যদি তাপমাত্ৰা বাঢ়ি থাকে, তেন্তে পৃথিৱী এক অচিন্তনীয় পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হ'ব। যাৰ ফলত খৰাং, বানপানী বা ঘূৰ্ণী বতাহৰ সৃষ্টি হ'ব। শীতকাল ক্ৰমশঃ চুটি হৈ আহিছে আৰু বহু ঠাইত এটুপি পানীৰ বাবে হাহাকাৰ কৰি উঠিছে। বাৰিষকালত স্বাভাৱিক বৰষুণৰ পৰিমাণ আৰু স্থায়িত্ব সকলো অনিশ্চিত হৈ পৰিছে। এই জলবায়ু

পৰিবৰ্তনৰ ফলত কৃষিকৰ্মত মাৰাত্মক প্ৰভাৱ পেলাইছে আৰু আমাৰ খাদ্য নিৰাপত্তাৰ দিশত অভাৱ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। তাপমাত্ৰা বৃদ্ধি, পানীৰ অভাৱ তথা বাৰিষাৰ বৃষ্টিপাতৰ দিনৰ সংখ্যা হ্রাস হোৱাৰ কাৰণে ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ শস্য উৎপাদনত কিছু প্ৰভাৱ পৰা পৰি লক্ষিত হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত যদি এই মুহূৰ্ত্তত উপযুক্ত ব্যৱস্থা লোৱা নহয়, তেন্তে আমাৰ দেশৰ ক্ষুদ্ৰ কৃষকসকল সকলোতকৈ বেছি দুৰ্দশাগ্ৰস্ত হ'ব। জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ প্ৰভাৱ কৃষি তথা আনুসঙ্গিক কৃষি ব্যৱস্থাৰ বিভিন্ন ধৰণে পৰে। বায়ুৰ তাপমাত্ৰা বৃদ্ধি হ'লে গছৰ জীৱন ম্যাদ কম, সাৰ গ্ৰহণ ক্ষমতা কম তথা বাষ্পমোচন হাৰ বাঢ়ে। এইবিলাক কাৰণে হয়তো শস্যৰ উৎপাদন

ক্ষমতা ক্ৰমে হ্রাস হ'ব পাৰে। জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ ফলত মাটিৰ তাপমাত্ৰা বৃদ্ধি, অত্যধিক বৰষুণ বা খৰাংজনিত কাৰণত মাটিৰ ক্ষয় হয় আৰু মাটিৰ উপকাৰী জীৱাণুৰ সংখ্যা হ্রাস আৰু জলধাৰণ ক্ষমতা কম। ইয়াৰ ফলত মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি হ্রাস পায় আৰু গছৰ মাটিৰ পৰা খাদ্য গ্ৰহণ ক্ষমতা কম। পৰিবেশৰ তাপমাত্ৰা আৰু শস্যৰ ৰোগ তথা পোকৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সম্পৰ্ক আছে। জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ ফলত কিছু কম ক্ষতিকৰক ৰোগ বা পোকৰ সমস্যা ভৱিষ্যতে জটিল ৰূপ ল'ব পাৰে। বাৰিষাকালত বৰষুণৰ সংখ্যা কম হোৱাৰ লগে লগে ঋতুভিত্তিক বিভিন্ন শস্যত তীব্ৰ জলসংকট দেখা দিছে। হঠাৎ আবিৰ্ভাৱ হোৱা বানপানী বা ঘূৰ্ণীবতাহৰ ফলত

মানুহ, পশু, মাছ তথা বিভিন্ন শস্যৰ সাংঘাতিক ক্ষতি হৈছে। হয়তো আহিবলগীয়া বছৰবিলাকত এই ধৰণৰ প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ নাৰাঢ়ি বুলি ন দি ক'ব নোৱাৰি। এই সমস্যাবিলাক লাঘৱ কৰিবলৈ হ'লে কিছু কৌশল অবলম্বন কৰিব লাগিব। মাটিৰ জলধাৰণ তথা সংৰক্ষণ ক্ষমতা বৃদ্ধিৰ বাবে নাঙ্গল বা ট্ৰেক্টৰৰ সহায়ত গভীৰভাৱে চহ কৰি ল'ব লাগে আৰু লগতে ওখ ভেটি আৰু নলাৰ ব্যৱস্থা হ'ব লাগে। মাটিত যথেষ্ট পৰিমাণে জৈৱিক সাৰ প্ৰয়োগ আৰু মাটিৰ ওপৰত অপতৃণ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে পলিথিন মালাচ্ বা জৈৱ মালাচ্ যেনে খেৰ, তুঁহ, কাঠৰ গুড়ি ইত্যাদি

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

ব্যৱসায়িক ভিত্তিত ব্ৰইলাৰ কুকুৰা পালন

ব্ৰইলাৰ হৈছে কেৱল মাংসৰ বাবে প্ৰতিপালন কৰা অতি সোনকালে বাঢ়ি অহাৰ ক্ষমতা থকা এবিধ উন্নতমানৰ কুকুৰা, যিবোৰে উপযুক্ত প্ৰতিপালনত মাত্ৰ ৬ সপ্তাহ বয়সত ১.৫-২.০ কিঃগ্ৰাঃ বা ততোধিক ওজন হ'বগৈ পাৰে। মাংসৰ বাবে প্ৰতিপালন কৰা এই ব্ৰইলাৰবোৰ মতা বা মাইকী দুয়ো প্ৰকাৰৰ হ'ব পাৰে।

ব্ৰইলাৰ প্ৰতিপালন পদ্ধতি :

ডিপলিটাৰ পদ্ধতিত ব্ৰইলাৰ কুকুৰাবোৰ বিজ্ঞানসন্মতভাৱে ৰখাৰ উপযুক্ত নিয়ম হ'ল 'অল ইন এণ্ড অল আউট' পদ্ধতি অৰ্থাৎ এটা ঘৰত প্ৰতিপালিত হ'ব লগা আটাইবোৰ কুকুৰা একেলগে সোমাব আৰু ডাঙৰ হ'লে একেলগে ওলাই যাব বা বিক্ৰী কৰি দিয়া হ'ব।

ব্ৰইলাৰ জাত নিৰ্বাচন :

ব্ৰইলাৰ পোৱালিবোৰ সুনাম থকা হেটচাৰীৰ পৰাহে সংগ্ৰহ কৰিব লাগে। পোৱালিবোৰ সতেজ, দৌৰি ফুৰা, ওজন থকা (৪০-৪২) গ্ৰাম হ'ব লাগে। জনপ্ৰিয় কেইটামান হাইব্ৰীড জাত হ'ল - ভেনকব, হাৰ্ড, হাইব্ৰ, ৰ'চ, ষ্টাৰ, আই বি বি-৮০, আই বি এল-৮০, কেৰিৱ-৯১ ইত্যাদি।

ব্ৰডাৰ ঘৰৰ তৈয়াৰীকৰণ :

ব্ৰডাৰ ঘৰটো পোৱালি সোমোৱাৰ আগতে চাফা কৰি ধুই বীজাণুনাশক দ্ৰব্য প্ৰয়োগ কৰি শুকুৱাই ল'ব লাগে। ব্ৰইলাৰ জাকটো বিক্ৰী কৰি ঘৰটো খালি কৰাৰ লগে লগে ঘৰৰ ভিতৰত ব্যৱহাৰ কৰা সকলো বাচন-বৰ্তন, ব্ৰডাৰ আদি বাহিৰলৈ উলিয়াই লৈ পুৰণা লিটাৰবোৰ ঘৰৰ ভিতৰৰ পৰা উলিয়াই

পেলাব লাগে। ইয়াৰ পিছত মজিয়া, জালনা, বেৰ আদিৰ পৰা ধূলি-মাকতি, মকৰা জাল, লিটাৰ আদি একৰাই চাফা কৰি পেলাব লাগে।

আহি লা-পাতি, মজিয়া, বেৰসমূহ ২ শতাংশ ফিনাইলযুক্ত পানীৰে ধুই চাফা কৰিব লাগে। ঘৰটো ভালদৰে শুকুৱাৰ পাছত এটা উচ্চ শক্তি সম্পন্ন বীজাণুনাশক দ্ৰব্য যেনে - ৫% ফিনাইল + ২% ফৰমেলিনযুক্ত মিশ্ৰণ স্প্ৰেয়াৰৰ সহায়ে ঘৰৰ বাহিৰে ভিতৰে ভালদৰে স্প্ৰে কৰা উচিত।

ব্ৰইলাৰ স্বাস্থ্যৰ যতন :

৫-৭ দিন বয়সত ৰাণীখেত বেমাৰৰ ছিটা চকুত বা নাকৰ বিন্ধাত দিয়া হয়। ১০-১৪ দিন বয়সত গাধৰু বা আই বি চি চকুত টোপাল হিচাপে দিয়া হয়।

পামখন সদায়ে চাফ-চিকুণকৈ ৰাখিব লাগে। পামখনত লাগি থকা পালকজনৰ বাহিৰে আন মানুহক ভিতৰলৈ সোমাবলৈ দিব নালাগে, কাৰণ চাবলৈ অহা মানুহৰ জোতা-চেঙেল, কাপোৰ ইত্যাদিয়ে বেমাৰৰ বীজাণু কঢ়িয়াব পাৰে। ব্যৱহাৰ কৰা পুৰণা লিটাৰবোৰ দূৰত জ্বলাই দিব লাগে। ব্ৰইলাৰ প্ৰতিপালন উচিত মানদণ্ডৰ হ'লে দৰৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ পৰা আঁতৰি থাকিব পাৰি। সাধাৰণতে দৰকাৰ নহ'লে দৰৰ ব্যৱহাৰ কৰিব নালাগে আৰু ব্যৱহাৰ কৰিলে চিকিৎসকৰ পৰামৰ্শ ল'ব লাগে। কুকুৰা পোৱালিবোৰক ছিটা দিয়াটো বাধ্যতামূলক। ছিটাবোৰ ক্ৰয় কৰাৰ সময়ৰ পৰা পামত ব্যৱহাৰ কৰালৈকে ২-৮ ডিগ্ৰী ছেল্টিগ্ৰেডৰ উষ্ণতাৰ মানদণ্ড ৰখাটো অতি প্ৰয়োজনীয়।

ব্ৰইলাৰ পাম পৰিচালনা সম্পৰ্কীয় আৱশ্যকীয় কথা :

১) ব্ৰইলাৰ পামখনত ২৪ ঘণ্টাই বিশুদ্ধ

পানী যোগানৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

২) পামখনৰ আশে-পাশে দেশীয় মুগী বা অন্য জন্তুৰ চাল-চলন ৰোধ কৰিব লাগে।

৩) ছিটা দিয়াৰ পিছত খালি পেকেট বা বটলবোৰ জ্বলাই দিব লাগে।

৪) এটা জাকৰ কুকুৰা ওলাই যোৱাৰ পিছত পাম ঘৰটোৰ ১২-১৫ দিনৰ বাবে খালি ৰখা ভাল। এই সময়খিনিৰ ভিতৰত ঘৰটো ভালকৈ পৰিষ্কাৰ কৰি বীজাণুনাশক ঔষধ ছটিয়াব লাগে। ঘৰটোত নতুনকৈ লিটাৰ দিব লাগে।

৫) ঘৰটোৰ দুৱাৰ মুখত বাথটব বনাই দিব লাগে আৰু তাত পটাছ মিহলি পানী ৰাখিব লাগে যাতে ঘৰটোত সোমোৱাৰ আগতে ভৰি বা জোতা ফুট বাথত তিয়াই যাব পাৰি।

৬) মতা কুকুৰা মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা কৰাই বেমাৰ নিশ্চিত কৰি তৎকালীন চিকিৎসাৰ

(৪ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমত চাওক)

আমাৰ একাষাৰ

মিলেটৰ গুণাগুণ আৰু ব্যৱহাৰ

মিলেট এবিধ অতি ক্ষুদ্ৰ বীজৰ একবৰ্ষীয়, উষ্ণ জলবায়ুত হোৱা তৃণজাতীয় খাদ্যশস্য। ইয়াৰ বীজবোৰ মানুহৰ খোৱা খাদ্য আৰু গছবোৰ পশুখাদ্য হিচাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। পৃথিৱীৰ মুঠ খাদ্যশস্যৰ প্ৰায় ১% আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ মুঠ খাদ্যশস্যৰ ১০% মিলেটৰ পৰা আহৰণ কৰে। ইয়াৰ উৎপাদন ক্ষমতা ধান, ধেনু আদি শস্যৰ তুলনাত যথেষ্ট কম যদিও ইয়াৰ কিছুমান বিশেষ গুণৰাজিৰ বাবে লাহে লাহে মানুহৰ মাজত সমাদৃত হ'ব ধৰিছে। মিলেট শস্য পৃথিৱীৰ প্ৰায় ৩৫.৪৬ মিলিয়ন হেক্টৰ মাটিকালিত কৰা হয় আৰু ইয়াৰ বীজৰ উৎপাদন প্ৰায় ২৮.৫২ মিলিয়ন টন। ভাৰতবৰ্ষত ইয়াৰ মাটিকালি প্ৰায় ২১ মিলিয়ন হেক্টৰ আৰু বছৰি গড় উৎপাদন প্ৰায় ১৮.৪ মিলিয়ন টন। উৎপাদন ক্ষমতা প্ৰতি হেক্টৰত প্ৰায় ৮-৭৬ কিলোগ্ৰাম। পৃথিৱীৰ ভিতৰত ভাৰতবৰ্ষতেই আটাইতকৈ বেছি পৰিমাণে মিলেটৰ খেতি কৰে। পাত্ৰ-ভৈয়াম সকলো ঠাইতেই ইয়াৰ খেতি শৰীৰৰ পৰিপুষ্টিৰ বাবে কৰা হয়।

এইবিধ শস্যৰ বীজবোৰত অধিক পৰিমাণে প্ৰ'টিন, চৰ্বি, আঁহ, কেলছিয়াম, লৌহ পদাৰ্থ আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ এমিনো এচিড বিশেষকৈ লাইচিন, আইচো লিউকাইন চিচটিন আদি থাকে বাবে ইয়াক 'নিউট্ৰিচিয়েল' বুলি কোৱা হয়। ইয়াৰ প্ৰ'টিনৰ পৰিমাণ মাহজাতীয় শস্যৰ লগত প্ৰায় একে। সৰ্বভাৰতীয় পৰিপুষ্টি সংস্থা, হায়দৰাবাদৰ সমীক্ষাৰ পৰা দেখা যায় যে ধানৰ তুলনাত জোৱাৰত শতকৰা প্ৰায় ৮ গুণ বেছি আঁহ, বাগি বা ফিঙ্গাৰ মিলেটত ৪০ গুণ বেছি কেলছিয়াম, বজ্জা বা পাৰ্লমিলেটত ৮ গুণ বেছি লৌহ পদাৰ্থৰ লগতে ভিটামিন বি-২ আৰু ফোলিক এচিড প্ৰায় ৫ গুণ বেছি পৰিমাণে থাকে। তুলনামূলকভাৱে ধানৰ লগতে দুবিধ মিলেট শস্যৰ খাদ্য গুণসমূহ তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।

শস্যৰ নাম	প্ৰ'টিন (গ্ৰাম%)	চৰ্বি (গ্ৰাম%)	খনিজ পদাৰ্থ (গ্ৰাম%)	আঁহ (গ্ৰাম%)	শৰ্কৰা (গ্ৰাম%)	কেলছিয়াম (মিঃগ্ৰাম%)	আইৰন (মিঃগ্ৰাম%)	থায়মিন (মিঃগ্ৰাম%)	ৰিটোৱেন'ডিন (মিঃগ্ৰাম%)	ফোলিক এচিড (মিঃগ্ৰাম%)
১) ইটালিয়ান বা ফ্ৰান্সেইল মিলেট	১২.৩	৪.৩	৩.৩	৮.০	৬০.৯	৩১	২.৮	০.৫৯	২.৮	০.৫৯
২) বাগি বা ফিঙ্গাৰ মিলেট	৭.৩	১.৩	২.৭	৩.৬	৭২.০	৩৪৪	৩.৯	০.৪২	৩.৯	০.৪২
৩) ধান	৬.৪	০.৫	০.৬	০.২	৭৮.২	১	০.৭	০.০৬	০.৭	০.০৬

ইয়াৰ বীজবোৰ অতি ক্ষুদ্ৰ যদিও বীজৰ ওপৰত থকা পাতল আৱৰণ গুচোৱাৰ পিছত ভাত বা পুদিং হিচাবে সিজাই খাব পাৰি। বীজবোৰ গুড়ি কৰি আটা বা পাউদাৰ তৈয়াৰ কৰি পৰিভ্ৰাজ, ফ্লেঞ্চ, ব্ৰেড, খীৰ, কেৰু ইত্যাদি নানাবিধ বেকাৰী বস্তু প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি। কম বয়সীয়া আৰু বয়সস্থ মানুহৰ খোৱা খাদ্যৰ উপাদান হিচাবে ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। ইয়াত অধিক পৰিমাণে নন ষ্টাৰচি পলিচেখাইড থকাৰ বাবে ডায়েবেটিক ৰোগীৰ সুপথ্য হিচাবে গণ্য কৰা হয়। ই ব্লাড চুগাৰ আৰু প্লাজমা কলেষ্টেৰলৰ পৰিমাণ হ্ৰাস কৰে লগতে পাচন ক্ৰিয়াত সহায় কৰে। বীজবোৰ তিলৰ লাডুৱদৰে লাডু বনাইও খাব পাৰি।

আন খোৱা খাদ্যৰ তুলনাত মিলেটৰ ব্যৱহাৰ কম হোৱাৰ মূল কাৰণবোৰ হ'ল - কম উৎপাদন ক্ষমতা, প্ৰত্যক্ষভাৱে খোৱা খাদ্য হিচাবে ব্যৱহাৰ নকৰা, বীজত থকা পুষ্টিদায়ক গুণৰাজি আৰু খোৱা খাদ্য প্ৰস্তুত কৰা প্ৰণালীৰ বিষয়ে সবিশেষ জানিলে আৰু অন্য শস্যৰ বীজৰ লগত ইয়াক মিহলাই খোৱাৰ বনোৱাৰ কৌশলখিনি আয়ত্ত কৰিব পাৰিলে অদূৰ ভৱিষ্যতে এইবিধ শস্যৰ বীজ স্বাস্থ্যবৰ্দ্ধক খোৱা খাদ্য হিচাবে ব্যৱহাৰৰ আশা কৰিব পাৰি।

তাপসী ঠাকুৰীয়া

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলামৰ পৰা)

ভাৰ্মিকম্পোষ্ট প্ৰস্তুত

বস্তা বা শুকান খেৰ আদিৰে ঢাকি দিব লাগে। তদুপৰি এনে টেংকৰ ওপৰত সূৰ্যৰ পোনপটীয়া ৰশ্মি তথা বৰষুণ নপৰিবৰ বাবে এখন চালি দিব লাগে। জৈৱিক আৱৰ্জনাৰ মিশ্ৰণটো ৮০-৯০ শতাংশ পচন হোৱাৰ সময়ৰে পৰা মিশ্ৰণটোত পানী ছটিওৱা বন্ধ কৰিব লাগে। এই সাৰ তৰপে তৰপে চপাই মজিয়াত দ'ম কৰিব লাগে। এনে কৰিলে কেঁচুৰ পৃথকীকৰণত সুবিধা হয়। চালনীৰে চালিও এই কেঁচু পৃথক কৰিব পাৰি। ভাৰ্মিকম্পোষ্ট

কেতিয়াও ৰ'দত শুকুৱাব নালাগে। প্ৰয়োজন অনুযায়ী এই সাৰ ছাঁত শুকুৱাব লাগে। উপযুক্ত পৰিবেশত ৬০-৭০ দিনত এই সাৰ প্ৰস্তুত হয়।

ভাৰ্মিকম্পোষ্টত শস্যৰ প্ৰয়োজনীয় মৌলসমূহ আন জৈৱিক সাৰৰ তুলনাত অধিক পৰিমাণে থাকে। এই সাৰত থকা পোষক দ্ৰব্যসমূহ শস্যই সহজে আহৰণ কৰিব পাৰে। সকলো শস্যতে প্ৰয়োগ কৰিব পৰা এই সাৰ শাক-পাচলি, ফল-মূল, ফুল আদিৰ বাবে অতি উত্তম। এই সাৰ প্ৰয়োগ কৰাৰো সুবিধা কিয়নো

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলামত চাওক)

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৬ ফাগুনৰ পৰা ১৫ চ'ত, ১৯৪৫ শক

পথাৰ শস্য

বোৰা আছ :

১। **উন্নত জাত :** আই আৰ-৩৬, লাচিত, চিলাবাৰু আৰু সোণামুখী, লুইত, হাছা, দিচাং। বানপানী আক্ৰান্ত অঞ্চলত লুইত আগতীয়াকৈ চপাব পৰা কম দিনীয়া জাত।
ক) এবিধাৰ বাবে ১.২৫ মিঃ বহল আৰু ১০ মিঃ দীঘল আঠখন কঠীয়াতলী প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। তেনে জোখৰ এখন কঠীয়াতলীৰ বাবে ৬৫০ গ্ৰামৰ পৰা ১০০০ গ্ৰাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

খ) প্ৰতিখন কঠীয়া তলিত ২০-৩০ কিলোগ্ৰাম গোবৰ নাইবা পচন সাৰ, ৮০ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ৮০ গ্ৰাম এককচূপাৰ ফচফেট আৰু ৪০ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাচ সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

গ) পুলিবোৰ সোনকালে বাঢ়িবৰ বাবে ছৈ দিয়া প্লাষ্টিকৰ 'টানেল' দি প্ৰতি ছিটা কঠীয়া তলি ঢাকি থব পাৰিলে কঠীয়া ৰুৰৰ সময় ৫-৬ দিন আগুৱাই দিব পাৰি।

২। **বোৰাৰ সময় :** চ'ত মাহৰ প্ৰথম পষেকৰ পৰা আছ ধানৰ কঠীয়া ৰুৰ পাৰি।

৩। **বোৰাৰ পদ্ধতি :** চাপৰ জাতৰ কঠীয়া ২০ চেঃমিঃ ব্যৱধানত শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত ১৫ চেঃমিঃ দূৰত্বত গোছ দিব আৰু ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ২০ চেঃমিঃ দূৰত্বত ৰু। প্ৰতি গোছত ২/৩ ডালকৈ কঠীয়া দিব আৰু ৪-৫ চেঃমিঃৰ অধিক গভীৰতাত নুপুতিব।
৪। **খালিঠাই পুৰুৱা :** কঠীয়া মৰি নাইবা অন্য কাৰণত খালি হোৱা গোছবিলাক কঠীয়া বোৰাৰ ৭-১০ দিনৰ ভিতৰত নতুনকৈ ৰুই পূৰ কৰিব দিব।

৫। **সাৰ প্ৰয়োগ :** মাটি তৈয়াৰ কৰোতেই বিঘাই প্ৰতি এক টনকৈ গোবৰ নাইবা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব।

(ক) শেষৰ বাৰ বোকা কৰাৰ সময়ত ৪ কিঃ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ১৮ কিঃ গ্ৰাম এককচূপাৰ ফচফেট আৰু ৪ কিঃ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই দিব।

(খ) ওখ জাতৰ ধানৰ ক্ষেত্ৰত সাৰৰ পৰিমাণ আধালৈ কমাই দিব।

(গ) আস্থানৰ কঠীয়া পথাৰত বোৰাৰ পৰা ২৫-৩০ দিন হ'লে দ্বিতীয়বাৰ ইউৰীয়া টপড্ৰেছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। চাপৰ জাতৰ আস্থানৰ ক্ষেত্ৰত বিঘাই প্ৰতি ৪ কিঃ গ্ৰাম আৰু ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ২ কিঃ গ্ৰাম হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব।

(ঘ) বোৰা আছৰ চাপৰ জাতৰ (উন্নত) ক্ষেত্ৰত ওপৰৰিঃ ৪ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া গেৰেলী ধৰা সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব। অৰ্থাৎ এবিঘাত সৰ্বমুঠ ১২ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া প্ৰয়োগ

কৰিব লাগে। ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত সৰ্বমুঠ ৬ কিঃ গ্ৰাম ইউৰীয়া হ'ব লাগে।

৬। অলাগজিলাল ঘাঁহ-বনবিলাক সময়মতে নিৰ্বণি কৰি দিব।

এই সময়ছোৱাত পথাৰত যাতে যথেষ্ট জীপ থাকে তালৈ লক্ষ্য ৰাখিব। জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা থাকিলে মাটি শুকাই যোৱাৰ আগতে পানী যোগান ধৰিব। ধানৰ পোখা মেলা আৰু মণি ধৰাৰ পৰা ফুল মেলালৈকে এই সময়ছোৱা পানীৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ক্ষেত্ৰত আটাইতকৈ জটিল সময়।

তিতা মৰাপাট

১। অনুমোদিত জাত আৰু বীজ সিঁচাৰ সময়

(ক) জে আৰ চি ২১২ (চবুজচোনা)- ফাগুনৰ দ্বিতীয় পষেকৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পষেকলৈ। মধ্যমীয়া আৰু ওখ মাটিৰ বাবে উপযোগী।

(খ) জে আৰ অ'৫২৪ - ফাগুনৰ দ্বিতীয় পষেকৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পষেকলৈ। মধ্যমীয়া আৰু দ'মাটিৰ বাবে উপযোগী। (গ) তৰুণ - চ'তৰ দ্বিতীয় পষেকৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পষেকলৈ। সকলো কৃষি অঞ্চলৰ বাবে উপযোগী।

(ঘ) অপেশ্বৰী - ফাগুনৰ প্ৰথমৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পষেকলৈ। দ', মধ্যমীয়া আৰু ওখ মাটিৰ বাবে উপযোগী।

২। এবিধা মাটিৰ বাবে শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত সিঁচিবলৈ ১.৫ কিঃ গ্ৰাম আৰু চটিয়াই সিঁচিবলৈ ২ কিঃ গ্ৰাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

৩। মাটিডোখৰ অলীয়া হ'লে বিঘাই প্ৰতি ৩-৪ কুইণ্টল হিচাবে চূণ বীজ সিঁচাৰ ৩ সপ্তাহ মানৰ আগতে প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই ল'ব। প্ৰতি তিনি বছৰৰ মুৰে মুৰে এবাৰ চূণ প্ৰয়োগ কৰিব।

৪। মাটি তৈয়াৰ কৰোতেই সম্ভৱ হ'লে প্ৰতি বিঘা তলীত এক টনকৈ গোবৰ নাইবা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব।

৫। শেষৰ বাৰ হাল বাওতে বিঘাই প্ৰতি ২০ কিঃ গ্ৰাম এককচূপাৰ ফচফেট আৰু ৭ কিঃ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই ল'ব।

৬। শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত ২২-২৫ চেঃ মিঃ ব্যৱধানত বীজ সিঁচি মাটিৰে পাতলকৈ ঢাকি দিব।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

ফাগুন-চ'ত মাহত কৃষকসকলে ফল-মূলৰ বাগিচাত ল'বলগীয়া পৰিচৰ্যাসমূহ এনেধৰণৰ-

কল : নতুনকৈ কলৰ বাৰীপাতিবৰ বাবে মাটি ডোখৰ চাহ কৰি কলৰ জাত অনুযায়ী নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত গাঁত খন্দাৰ ব্যৱস্থা কৰক আৰু মাহটোৰ শেষৰ ফাললৈ পুলি বোৱা কাম আৰম্ভ কৰিব পাৰে। পুৰণা কলৰ বাৰী মাটিত জীপ ৰাখিবলৈ ৮-১০ দিনৰ মুৰে মুৰে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। বৰষুণ পৰিলে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব নেলাগে। কল গছৰ গাত থকা শুকান পাত বা পচা পটুৱাবোৰ আঁতৰাই পেলাওক। কলডিল ওলোৱা গছৰ গুৰিত এটা মাত্ৰ পোখা পুলি ৰাখিব লাগে।

নাৰিকল : নাৰিকল গছৰ গুৰিৰ মাটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে প্ৰতি ১২-১৫ দিনৰ মুৰত পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। পানী যোগান ধৰাৰ পিচত গছৰ চাৰিওফালে মাটিত ধানখেৰ বা মেটেকা আদি জাপি দিলে মাটিৰ জীপ ৰখাত সহায় হয়। গছৰ গুৰিত সৰহ পৰিমাণে পচন সাৰ বা শুকান গোবৰ প্ৰয়োগ কৰিলে মাটিয়ে পানী ধৰি ৰখাত সহায় হয়। যোৱা মাহত যদি কৰা নহ'ল, তেন্তে গছত থকা শুকান পাত বা শুকান খোৰাৰ বখোৱাবোৰ বা শুকাই যোৱা ফুলৰ থোকবোৰ কাটি আঁতৰাই আনক আৰু তলৰ পাতবিলাকৰ গুৰিত জমা হৈ থকা শুকান ফুল বা ঘুঙলাবোৰ আঁতৰাই পৰিষ্কাৰ কৰক। নতুনকৈ নাৰিকলৰ বাৰী পাতিবলৈ হ'লে মাটি ডোখৰ চাহই নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত (২৫ ফুট X ২৫ ফুট) একোটাকৈ গাঁত খন্দক। পাচত গাঁতবোৰত খেৰ বা শুকান পাত আদি ৰাখি পুৰি পেলাওক।

তামোল : বাৰীৰ পৰা শুকান পাতবোৰকে ধৰি বন-বাতবোৰ আঁতৰাই চাফা কৰি ৰাখক। তামোল গছৰ গুৰিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে প্ৰতি ১০-১২ দিনৰ অন্তৰত পানীৰ যোগান ধৰক। যোৱা বছৰ (বহাগ-জেঠ মাহত) ৰোপণ কৰা নতুন পুলিবোৰৰ গুৰিত গোবৰ সাৰ দি মাটি চপাই দিয়ক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবলৈ হ'লে মাটি ডোখৰ চাহ কৰি ৯ ফুট X ৯ ফুট দূৰত্বত একোটাকৈ গাঁত খান্দি গাঁতবোৰ শুকান পাত বা খেৰ আদি দি পুতি দিয়ক।

মাটিকঠাল : নতুনকৈ বাৰী পাতিবৰ বাবে ওখ চানেকীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰি মাটিডৰা চাহ কৰি ৰাখক। পুৰণি বাৰীত অতি খৰাং বতৰত পানীৰ যোগান ধৰক। বেলেগে থুপ পাতি ৰখা পোখা পুলি বা মুকুট পোখা ক্ৰাউন আদিত পানীৰ যোগান ধৰি পুলিখিনি সজীৱ কৰি ৰাখক। সুবিধা বৃদ্ধি পুৰণি

(৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলামত চাওক)

(৩ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

উদ্যান শস্য

গছৰ গুৰিৰ পৰা বন-বাতবোৰ নিৰাই দিয়ক।

নেমুটেঙা : গছৰ গুৰিৰ মাটিত যাতে জীপ থাকে তালৈ মন কৰক। গছত থকা পুৰঠ ফলবোৰ ততাতৈয়াকৈ চপাই দিয়ক। এই সময়ত গছত ফুলৰ কলি ওলাই আৰু কিছুমানত ফুল ফুলিবলৈ ধৰে, লগে লগে কোঁহ পাত ওলাবলৈ ধৰে। গতিকে গছত পোক বা বেমাৰৰ নিৰাময়ৰ কাৰণে কোনো ঔষধ নছটিয়াব। গছৰ পৰা শুকান ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ গুৰিত ২-৩ ফুট ওপৰলৈ এটা চূণ প্ৰলেপ দিয়ক।

সুমথিৰা টেঙা : নতুনকৈ যদি সুমথিৰা টেঙাৰ বাৰী পাতিবৰ বাবে চিন্তা কৰিছে তেন্তে সহজে পানী ওলাই যাব পৰা ব'দ ঘাই ওখ চানেকীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰি চাহ কৰক আৰু প্ৰতি ৫ মিটাৰ (১৫ ফুট) আঁতৰে আঁতৰে একোটা গাঁত খান্দি পুলি ৰোপণ কৰক। এই সময়ত গছত ফুল ওলোৱা, পুলি ৰোৱা সময় বাবে গছত কেতিয়াও পোক বা বেমাৰৰ বাবে ঔষধ ছটিয়াব নেলাগে। গছৰ পৰা শুকান ডালবোৰ কাটি দিয়ক। পুৰণি বাৰীৰ মাজত থকা লাগনি গছত থকা মাজৰ সৰু সৰু ফলবোৰ চিঙি দিয়ক। পকিবলৈ ধৰা পুৰঠ ফলবোৰ পাৰি আনক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবৰ বাবে ওখ বালিচহীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰক আৰু ভাল সাঁচৰ বীজ আনি ওখ ভেটি তৈয়াৰ কৰি বীজখিনি সিঁচি দিয়ক। নতুবা পলিখিন বেগত মাটি ভৰাই দুটাকৈ বীজ সিঁচক।

মধুৰি আম : ফল নধৰা আৰু আগৰ পৰা শুকাই অহা ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ তলৰ মাটিখিনিত পাতলীয়া কৈ কোৰ মাৰক। পুৰঠ হ'ব ধৰা ফলবোৰ চিঙি আনক। নতুনকৈ পুলি ৰোৱাৰ বাবে কোৰ মাৰি মাটি ডোখৰ চহাই ৭-৮ মিটাৰ আঁতৰে আঁতৰে একোটা গাঁত খান্দি ক।

আম : এই সময়ত আম গছত ফুল ওলাবলৈ ধৰিছে। গতিকে গছৰ তলত ধোঁৱা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক যাতে ফুলৰ ধোপাবোৰত পোকে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰে। ফুল ফুলাৰ সময়ত গছত পোক বা বেমাৰৰ বাবে ঔষধ ছটিয়াব নেলাগে। মাটিত যথেষ্ট পৰিমাণে জীপ থাকিলে অনুমোদিত পৰিমাণৰ সাৰ আৰু গোবৰ প্ৰয়োগ কৰক। গছৰ গুৰিত ৪ মিটাৰ ওপৰলৈ চূণৰ প্ৰলেপ দিয়ক।

লিচু : লিচু গছতো এই সময়ত ফুল ফুলিবলৈ ধৰাৰ বাবে পোক বা বেমাৰৰ বাবে ঔষধ নছটিয়াব। মাটিত জীপ থাকিলে অনুমোদিত পৰিমাণৰ সাৰ আৰু গোবৰ প্ৰয়োগ কৰক। গছৰ গুৰিত ৪ মিটাৰ ওপৰলৈ চূণৰ প্ৰলেপ দিয়ক।

ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ দাস
(অৱসৰী অধ্যাপক, অং কৃঃ বিঃ)

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

ব্যৱসায়িকভিত্তিত ব্ৰইলাৰ.

দিহা কৰিব লাগে।

৭) কুকুৰাবিলাকক সময়মতে প্ৰতিষেধক ছিটা আৰু ঔষধ খুৱাব লাগে।

যদি ঘৰটোত আগতে গাম্বুক বা আই বি বি বেমাৰ হৈছিল, তেনেহ'লে বীজাণুনাশক মিশ্ৰণত ফৰমেলিনৰ পৰিমাণ ৫ শতাংশলৈ বৃদ্ধি কৰা উচিত। এতিয়া ঘৰটোৰ বাহিৰে ভিতৰে এবাৰ চূণ দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

ব্ৰুডিং ঘৰটোৰ প্ৰস্তুতকৰণ :

ব্ৰুডাৰৰ ঘৰটোত পোৱালি সোমোৱাৰ ২৪ ঘণ্টাৰ আগতে নতুনকৈ লিটাৰ দিব লাগে। লিটাৰ হিচাপে শুকান আৰু পৰিষ্কাৰ ফলিয়া তুঁহ বা কাঠৰ গুৰা ব্যৱহাৰ কৰা হয়। লিটাৰখিনি সমানভাৱে ঘৰৰ মজিয়াত মেলি দিব লাগে। গৰম দিনত এই লিটাৰখিনি ২-৩ ইঞ্চি আৰু জাৰকালি ৩-৪ ইঞ্চিমান ডাঠ হোৱা উচিত। এতিয়া লিটাৰৰ ওপৰত ব'দত শুকুৰা নতুন ছটি বস্তা পাৰি তাৰ ওপৰত ডাঠকৈ পুৰণি বাতৰি কাগজ পাৰি ভালদৰে ঢাকি দিয়া উচিত যাতে পোৱালিবোৰে লিটাৰ খাব নোৱাৰে। ব্ৰুডাৰটোক কোঠাৰ মাজত স্থাপন কৰি তাৰ চাৰিওফালে ঘূৰণীয়া কৈ চিক্‌গাৰ্ডাল লগাব লাগে। ব্ৰুডাৰৰ কাষৰ পৰা চিক্‌গাৰ্ডৰ দূৰত্ব গৰম দিনত ৩ ফুট আৰু জাৰকালি ২ ফুটমান হোৱা উচিত। ব্ৰুডাৰৰ তলত মুঠ ২৫০ টা পোৱালি ব্ৰুডিং কৰিলে সৰ্বমুঠ ২৫০ বাট ক্ষমতাৰ বাল্ব লগাব লাগে। ব্ৰুডাৰৰ তলত দানা আৰু পানী দিয়া পাত্ৰৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। পোৱালিবোৰ আহি পোৱাৰ ১২ ঘণ্টামান আগৰে পৰা কোঠাটোত থকা আটাইবোৰ ব্ৰুডাৰৰ বাল্ব জ্বলাই ৰখা উচিত যাতে ঘৰটোত তাপমাত্ৰা বাঢ়ি থাকে।

পামলৈ পোৱালি অহাৰ আগেয়ে আৰু আহি পোৱাৰ পিছত কি কৰিব লাগে ?

পামলৈ পোৱালি অহাৰ ২-৩ ঘণ্টামান আগেয়ে ভিটামিন 'ক' যুক্ত আৰু ইলেকট্ৰচল মিহলি পানীৰ পাত্ৰবোৰ ব্ৰুডাৰৰ তলত সজাই থব লাগে যাতে পোৱালিবোৰ অহালৈকে পানীৰ চোঁচা ভাৰটো আঁতৰ হয়। পোৱালিবোৰে পানী খোৱা আৰম্ভ কৰাৰ ১৫ মিনিটমান পিছত ব্ৰইলাৰ ষ্টাৰটাৰ দানা কাগজৰ ওপৰত ছটিয়াই দিব লাগে। দানা পানী খাই থকাৰ সময়ত ব্ৰুডাৰৰ তলত পোৱালিবিলাকৰ চলন-ফুৰণ সতৰ্কতাৰে পৰ্যবেক্ষণ কৰিব লাগে। ব্ৰুডিঙৰ সময়ত প্ৰতি পালনৰ মূল আৱশ্যকতাসমূহৰ ভিতৰত উষতাই মূল। কুকুৰাজাকৰ বিভিন্ন বয়সত প্ৰয়োজন হোৱা উষতাত পৰিমাণ এনেধৰণৰ -

প্ৰথম সপ্তাহ : ৩২ ডিগ্ৰী ছেণ্টিগ্ৰেড
দ্বিতীয় সপ্তাহ : ২৯ ডিগ্ৰী ছেণ্টিগ্ৰেড
তৃতীয় সপ্তাহ : ২৬ ডিগ্ৰী ছেণ্টিগ্ৰেড
চতুৰ্থ সপ্তাহ : ২৩ ডিগ্ৰী ছেণ্টিগ্ৰেড
পঞ্চম সপ্তাহ : ২০ ডিগ্ৰী ছেণ্টিগ্ৰেড

তৃতীয় আৰু চতুৰ্থ সপ্তাহৰ শেষৰফালে কৃত্ৰিম উত্তাপৰ প্ৰয়োজন নাথাকে বাবে ব্ৰুডাৰটো আঁতৰাই দিয়া হয়। কৰ্মক্ষেত্ৰত ব্ৰুডাৰৰ তলত চিক্‌গাৰ্ডেৰে লক্ষ্য কৰি সিহঁতে সঠিক উষতাত পাইছেনে নাই ধাৰণা কৰিব পাৰি।

ব্ৰইলাৰ প্ৰতিপালনত পোহৰৰ ব্যৱহাৰ :

ব্ৰুডিং কৰাৰ সময়ত ২৪ ঘণ্টা পোহৰ দিব লাগে আৰু পিছত ২৩ ঘণ্টা দিলেও হয়। পোহৰৰ নিৰ্দিষ্ট প্ৰাবল্য পাবলৈ ব্ৰইলাৰ ঘৰত ৪০ বাটৰ এটা বাল্ব প্ৰতি ২০ বৰ্গ মিটাৰ ঠাই সামৰি ২.৪ মিটাৰ উচ্চতাত লগাব লাগে।

ব্ৰইলাৰক দানা খুউৱাৰ দিহা :

ব্ৰইলাৰ প্ৰতিপালনৰ মুঠ খৰচৰ দুই তৃতীয়াংশ খৰচ দানাৰ বাবেই হয়। এদিনীয়া বয়সৰ পৰা ২৮ দিন বয়সলৈ পোৱালিৰ দানা বা ষ্টাৰটাৰ দানা দিয়া হয়। দিনটোত ৪ বাৰ দানা দিব লাগে। সাধাৰণতে অসমৰ পৰিবেশত এটা ব্ৰইলাৰ কুকুৰাই ৪২ দিনত ৩-৩.৫ কিঃগ্ৰাঃ দানা খাই ১.৫-২.০ কিঃগ্ৰাঃ ওজন হয়। দানা সদায় শুকান হ'ব লাগে। ভেঁকুৰযুক্ত দানা খুৱাব নালাগে। দানাবোৰ বিশেষজ্ঞৰ হতুৱাই মাজে মাজে পৰীক্ষা কৰোৱাব লাগে।

ব্ৰইলাৰক দিয়া পানী সদায় নিৰ্মল, পৰিষ্কাৰ হোৱা উচিত। জাৰকালি ব্ৰইলাৰে প্ৰতি কিঃগ্ৰাঃ দানা খোৱাৰ বিপৰীতে দুই লিটাৰ পানী খায়। গৰম দিনত এই হিচাপ ৪ লিটাৰলৈ বৃদ্ধি কৰা হয়।

ড° ৰাজীৱ ভাণ্ডাৰ কায়স্থ

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ

ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। মাটিৰ উৰ্বৰতা বা জৈৱ কাৰ্কৰ পৰিমাণ বঢ়াবৰ বাবে সেউজ সাৰ যেনে ধইনচা আদিৰ খেতি কৰিব পাৰি। এই সেউজ সাৰৰ ফলত শস্যৰ ফলন বাঢ়ে তথা মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি বৃদ্ধি পায়। বাৰিষাকালত বৰষুণৰ পানী সংৰক্ষণ বৰ প্ৰয়োজনীয়। পুখুৰী খান্দি বৰষুণৰ সঞ্চিত পানীত মাছ পোহাৰ লগতে এই পানী শীত বা গ্ৰীষ্মকালীন শাক-পাচলিত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। সাধাৰণতে বাৰীৰ ওচৰৰ ওখ স্থানত সৰু পুখুৰী খান্দি বৰষুণৰ পানী সংৰক্ষণ কৰিলে তাক জলকুণ্ড বোলা হয়। সংৰক্ষিত এই পানী যাতে মাটিয়ে কমাৰ নোৱাৰে তাৰ বাবে এই পুখুৰীৰ তল আৰু পাৰত পকা বা দীৰ্ঘম্যাদী কম ঘনত্বৰ পলিখিনে ঢাকি দিয়া হয়। মাটিত জিৰ' টিলেজ (কেৱল মাত্ৰ বীজ ৰোপণৰ ঠাইখিনি চহ কৰা পদ্ধতি) কৰিলে মাটিৰ জল সংৰক্ষণ ক্ষমতা বৃদ্ধি পায় তথা মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি অটুট থাকে। সুপৰিকল্পিত জলসিঞ্চন প্ৰয়োগ খুবেই প্ৰয়োজনীয়। গতানুগতিক মাটি ভিজাই জলপ্ৰয়োগ কৰাতকৈ

টোপাল জলসিঞ্চন বা স্প্ৰিংকলাৰ পদ্ধতিত জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰি। টোপাল জলসিঞ্চনত পানীৰ অপচয় ৰোধ হয়, শস্যৰ শিপা অংশত পানী পায় আৰু একে সময়তে পানী আৰু সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব পাৰি। কমদিনীয়া, খৰাং বা বানপানী সহনশীল জাত বাচনি কৰি খেতি কৰিব লাগে। অধিক বৰষুণৰ বাবে বীজতলিত পাচলিৰ বীজ সিঁচিব

নোৱাৰিলে প্ৰো ট্ৰেত বীজ সিঁচি পুলি উৎপাদন কৰিব পাৰি। বৰষুণৰ অনিশ্চয়তা অথবা হঠাৎ অহা বানপানীত পুলি নষ্ট হ'লে দলগতভাৱে বীজতলি প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। আধুনিক কৃষি যন্ত্ৰপাতি ব্যৱহাৰ কৰি অত্যধিক বৰষুণত জমা হোৱা পানী বাহিৰ কৰি দিব পৰা যায় তথা ৰোগ আৰু পোকৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ বিদ্যুৎ চালিত স্প্ৰে মেচিন ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। যিঠাইত বৰষুণৰ পানী বা অন্য কোনো ধৰণৰ জলসিঞ্চনৰ সুবিধা নাই, সেই ঠাইত ফলৰ গছ বা লাওজাতীয় পাচলিত কলহ জলসিঞ্চন দিব পৰা যায়। শাক-পাচলিৰ পুলি প্ৰস্তুতকৰণ, অত্যধিক শীত বা অত্যধিক বৰষুণত পাচলি খেতি কৰিবলৈ কম খৰচৰ প্লাষ্টিক গৃহ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। ফলজাতীয় শস্য যেনে নাৰিকল, নেমু, আম আদি দীৰ্ঘজীৱি গছ ৰোপণ কৰিলে বানপানী বা খৰাং অৱস্থাত নষ্ট হোৱাৰ সম্ভাৱনা কম। মাটিত জৈৱিক সাৰ আৰু জীৱাণু সাৰ ব্যৱহাৰ কৰিলে মাটিৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি হয় আৰু গছৰ প্ৰয়োজনীয় খাদ্যৰ কাৰ্যকাৰিতা বাঢ়ে। পৰিৱৰ্তিত জলবায়ুৰ বাবে ৰোগ-পোকৰ সমস্যা বাঢ়িব পাৰে। সেইবাবে সুসংহত উপায়েৰে পৰিচৰ্যা, যান্ত্ৰিক তথা

জৈৱিক দমনৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া দৰকাৰ। শিমলু আলু, কচু, মিঠা আলু আদি আলুজাতীয় শস্যৰ খেতি কৰিব পাৰি কাৰণ তাপমাত্ৰা বৃদ্ধিৰ সৈতে এই শস্যৰ উৎপাদন কম হোৱাৰ কোনো প্ৰমাণ নাই। ভাৰ্মিকম্পোষ্ট বা কেঁচুসাৰ পৰিৱৰ্তিত জলবায়ুত গছৰ সুসংহত খাদ্য ব্যৱস্থাত গুৰুত্বপূৰ্ণ অৱদান আছে। ই মাটিৰ তাপমাত্ৰা, আৰ্দ্ৰতাৰ ভাৰসাম্য ৰক্ষাত সহায় কৰে। তাৰোপৰি মাটিৰ জলধাৰণ ক্ষমতা বৃদ্ধি, ৰোগ প্ৰতিৰোধ ক্ষমতা বৃদ্ধি, গছৰ বাঢ়নি আদিত কেঁচুসাৰেই উৎকৃষ্ট সাৰ। জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ লগত সংগতি ৰাখি শস্য ৰোপণৰ সময়, শস্য চক্ৰ সালসলনি ইত্যাদি পদ্ধতিও ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়।

বৰ্তমান বিভিন্ন মাধ্যমেৰে জলবায়ুৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰা ব্যৱস্থা আছে। গতিকে সুপৰিকল্পিত কৌশল অৱলম্বন কৰিলে জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ প্ৰভাৱত কৃষি কৰ্মৰ ওপৰত হোৱা সমস্যাবিলাকৰ পৰা হাত সাৰিব পৰা যাব।

শ্ৰীহিমাদ্ৰী শেখৰ দত্ত

(৩ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমৰ পৰা)

ভাৰ্মিকম্পোষ্ট প্ৰস্তুত

এনে সাৰ হাতত লাগি নধৰে। এনে সাৰত শস্যৰ বৃদ্ধি কাৰক হৰমোন জাতীয় দ্ৰব্য থকাৰ বাবে শস্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধি দ্ৰুত হয়। এই সাৰ প্ৰয়োগে শস্যৰ গুণগত মান উন্নত কৰাৰ উপৰিও শস্যত ৰোগ তথা কীট-পতংগৰ আক্ৰমণো হ্ৰাস হয়। ভাৰ্মিকম্পোষ্ট প্ৰয়োগে শস্যক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজনীয় জীৱাণুৰ বংশ আৰু কাৰ্যক্ষমতা বৃদ্ধি কৰে। এই সাৰ দুৰ্গন্ধবিহীন আৰু পৰিবেশ অনুকূলিত। এনে সাৰত সাধাৰণতে ২-২.৫ শতাংশ নাইট্ৰ'জেন, ১.৩-১.৮ শতাংশ ফছফ'ৰাছ, ১.৮-২.৫ শতাংশ পটাচ, ১.০-১.২ শতাংশ কেলচিয়াম, ০.৩-০.৫ শতাংশ মেগনেছিয়াম, ০.৪-০.৫ শতাংশ ছলফাৰ থকাৰ উপৰি আন গৌণ অত্যাবশ্যকীয় মৌলসমূহ উপযুক্ত পৰিমাণত থাকে। ভাৰ্মিকম্পোষ্টৰ ব্যৱহাৰৰ হাৰ প্ৰধানকৈ মাটিৰ গুণাগুণ তথা শস্যৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। অৱশ্যে এই সাৰত শস্যৰ পোষক দ্ৰব্যসমূহ তুলনামূলকভাৱে অধিক পৰিমাণে থকাৰ বাবে আন জৈৱিক সাৰৰ তুলনাত এই সাৰৰ ব্যৱহাৰৰ পৰিমাণে কম। শাক-পাচলিৰ খেতিত প্ৰতি বিঘা মাটিত এই সাৰ ২-২.৫ কুইণ্টলমান প্ৰয়োগ কৰিলেই হয়। নাইবা প্ৰতিজোপা শাক-পাচলিৰ গুৰিৰ চাৰিওকাষে ৪০-৬০ গ্ৰামকৈ এই সাৰ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই দিলেই হয়। ধান, খেঁহু, সৰিয়হ আদি শস্যত এই সাৰ বিঘাই প্ৰতি ২-৪ কুইণ্টলমান দিব লাগে। ফুলৰ বাগিচা, লন আদিত প্ৰতি ১০ বৰ্গমিটাৰ মাটিত এই সাৰ ১.০-২.৫ কিঃগ্ৰামকৈ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। চাহ খেতিৰ বাবেও এই সাৰ অতি উত্তম। প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত ২-২.৫ টন হাৰত এই সাৰ চাহগছৰ গুৰিত ছটিয়াই পাতলীয়া কৈ মাটিৰ লগত মিহলাই দিব লাগে। প্ৰয়োজন অনুযায়ী খৰালি এই সাৰ প্ৰয়োগ কৰাৰ পিছত পাতলীয়া কৈ জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰিলে ভাল।

উক্ত আলোচনাৰ পৰা দেখা যায় যে কেঁচুৰ সহায়ত যিকোনো জৈৱিক আৱৰ্জনা অতি কম দিনতে পচাই উৎকৃষ্টমানৰ জৈৱিক সাৰ (ভাৰ্মিকম্পোষ্ট) তৈয়াৰ কৰিব পৰা যায়। এনে কাৰ্যৰ দ্বাৰা জৈৱিক আৱৰ্জনাৰ সদ্ব্যৱহাৰ কৰাৰ লগতে পৰিবেশ প্ৰদূষণো কম কৰা যায়। এই ভাৰ্মিকম্পোষ্টৰ ব্যৱহাৰৰ দ্বাৰা উৎকৃষ্টমানৰ শস্য উৎপাদনৰ লগতে শস্যক্ষেত্ৰৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি তথা ৰক্ষা কৰিব পৰা যায়। ভাৰ্মিকম্পোষ্টৰ প্ৰস্তুত প্ৰণালী সহজ আৰু ব্যৱসায়িক ভিত্তিত এই সাৰ উৎপাদন কৰি যথেষ্ট লাভৱান হ'ব পাৰি। এই সাৰ উৎপাদন তথা ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে সবিশেষ জানিবৰ বাবে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাটৰ শস্য বিজ্ঞান বিভাগৰ লগত যোগাযোগ কৰিব পাৰে।

ড° কাৰ্বেৰী মহন্ত

বহুৰেকীয়া বৰঙণি : ১০.০০ টকা।
আৰু প্ৰচাৰিত। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়

প্ৰতিখনৰ মূল্য : ১.০০ টকা।
অফছেট ছপাশাল, যোৰহাট - ১৩ ত মুদ্ৰিত।

প্ৰকাশৰ স্থান : অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট - ১৩।

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° মনোৰঞ্জন নেওগৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত

মুখ্য সম্পাদক : ড° বণজিৎ কুমাৰ সাউদ